

Pest-Buda multja elevenedik meg a kiscelli kastélyban

Most rendezik be a főváros történeti muzeumát

Óbuda fölött egy legendás hírű régi kastély áll a dombon. Körülötte bozótos nagy kert. Egy különös és érdekes budai polgáré, egy gazdag gyárosé volt ez a kastély, amely valamikor kolostor volt. Az óbudai polgárok, akik hébe-hóba felkerültek a hegyre, elfogult pillantással tekintettek át a kastély rácsán. A kastély zárt kapui most megnyílnak a közönség előtt. A Schmidt-kastélyból a főváros történelmi muzeuma lesz. A kastély sorsáról Némethy Károly tanácsnok, a főváros kulturális ügyosztályának vezetője érdekes adatokat mondott el.

— A Schmidt-féle hagyatékot a főváros még nem vette át, — mondotta a tanácsnok, — de a leltározás már megtörtént, s a hagyatéki eljárás során kiderült, hogy a kiscelli kastélyban 4428 berendezési tárgy van elhelyezve, ezek legnagyobb része butor. A kastélyban talált anyag Schmidt butorgyáros butorgyűjteményét foglalja magában, eredeti butordarab azonban csak igen kevés, leginkább a régi külföldi butorok után készített másolatpéldányok maradtak a fővárosra, ezek a másolatok a renaissance butortól kezdve felölelik körülbelül az összes butorstílusokat századunk elejéig. Az örökhatárt muzeumalapító szándék vezette, a kastélyban butortörténeti gyűjteményt kívánt felállítani s a főváros — a végrendelet értelmében — Schmidt Miksa kívánságát teljesíti: külön iparművészeti és butortörténeti muzeumot létesít a kiscelli kastélyban. A gyűjteményt festmények és metszetek egészítik ki. Az előbbieket legnagyobb része a XVII. és XVIII. századból származik, részben eredeti, részben pedig egykoru másolatok maradtak ránk. Külön meg kell emlékeznem a kastélyban lévő két különálló — őskori és ókori — gyűjteményről. Az előbbi Schmidt Miksa attersee-i ásatásából származik, nagyobbára kőkorszakbeli cölöpépitmények között talált kő és csont használati tárgyakból áll. Ez a 21 vitrinben elhelyezett anyag igen figyelemreméltó zárt lelet, mely egy — sajnos — nem magyarországi terület őskori multjának kimerítő képét adja s tudományos szempontból nagy jelentőségű. Az ókori gyűjtemény — 19 vitrinben — több részre oszló anyagot tartalmaz. A főváros szempontjából legjelentősebb benne az Aquincum-környéki és pannoniai római leletek gyűjteménye, mely elég gazdag és érdekes, és a hazai régészet számára fontos. Ehhez csatlakozik a külföldi római és örög eredetű régiségek vegyes gyűjteménye, az egyiptomi leletek gyűjteménye, római és görög pénzék és más régiségek. Emelést érdemel egy külön, mintegy száz darabból álló erdélyi kancsógyűjtemény, valamint a népi butorok csoportja, mely részint erdélyi és ausztriai, régi festett és

faragott paraszbutorokból áll. A kastélyhoz tartozó összes ingóságokat a szakértői becslés mintegy félmillió pengőre értékelte.

Százezer pengővel tatarozzák a kastélyt

— Amikor a hagyatékot gondosan átvizsgáltuk, megállapítottuk, hogy a Schmidt-féle gyűjteményből össze tudjuk majd állítani a főváros iparművészeti muzeumát, melynek anyagát ki fogjuk egészíteni a főváros tulajdonában levő s szétszórtnan elhelyezett értékes butorokkal és más iparművészeti tárgyakkal.

— Ami az ugynevezett kiscelliuti kastély épületét illeti, a szakértői szemle során megállapítottuk, hogy az egykori kolostor és templom igen alkalmas, minden tekintetben ideális muzeum céljaira. A kastély renoválását már megkezdtük, az épület külsejében és belsejében elvégzendő munkákra s a közművekre mintegy 100.000 pengőt fordít a főváros, az épület karbantartása évente 12.000 pengőt emészt majd fel.

— A kiscelli antik épület hatalmas méretű s szakértőink megállapították, hogy a kastélyban nemcsak az ujonnan létesítendő iparművészeti muzeumot tudjuk elhelyezni, hanem bőségesen van hely a főváros történeti muzeuma részére is. Ehhez a megoldáshoz a főváros törvényhatóságának közgyűlése is hozzájárult, annál is inkább, mert hiszen a történeti muzeum jelenleg az egyik városligeti kiállítási pavillonban van elhelyezve s a nagyközönség a muzeum anyagát már évek óta nem tekintheti meg, mert a pavillon oly rossz állapotban van, hogy le kellett zárni.

— Schmidt Miksa végrendeletében meghagyta, hogy a főváros köteles a kastély környékét parkiroztatni s azt a közönség rendelkezésére bocsátani. Ez is meg fog történni.

A szabadságharc emlékei

A kiscelli kastély belső átépítését s a történeti és iparművészeti muzeum berendezésének munkálatait a fővárosi muzeumok központi igazgatósága végezteti el. Erről a munkáról felvilágosítást kértünk Horváth Henrik dr. központi főigazgatótól, aki a két muzeum elhelyezéséről és berendezéséről a következőket mondotta.

— A főváros iparművészeti muzeumát a kiscelliuti kastély egyik földszinti szárnyában helyezük el. Ezek a helyiségek kitünően megfelelnek erre a célra. Az épület első emeletére kerül a főváros történeti muzeumának értékes anyaga, amely most még a városligeti rozogva kiállítási csarnokban van összezsúfolva.

Az Óbuda felé néző épületszárnyban állítjuk ki a régi pesti vonatkozású iparművészeti tárgyakat, a szebbnél-szebb ötvösmunkákat, kovácsolt vasrácsokat, kapukat, régi házdiszítéseket, ezenkívül az antik üveg és fayence tárgyakat. Az emeleti folyosóra kerülnek a régi pesti céhemlékek, céhládák, zászlók, okmányok, céhlevelek, pecsétnyomók, könyvek és a céhek különféle jelvényei.

— A kastély első emeletének az óbudai hegyek felé néző frontjában kapnak majd hajlékot — külön csoportosítva — a város történeti emlékek. Bemutatjuk ezekben a csoportokban a magyarországi, de főleg a pestbudai állapotokat, a török hódoltság alatt, s külön csoport szemlélteti majd a XVIII. század érdekesebb és fontosabb eseményeit. Állandó kiállítást tervezünk az 1838-iki nagy pesti árvíz anyagából is. Egyik legszebb csoportja lesz a múzeumnak az 1848-iki szabadságharcra vonatkozó képek és különböző tárgyak kiállítása; de bemutatjuk majd a nagyszabású pesti koronázási ünnepségeket is. A folyosókon állítjuk ki a főváros történetét szemléltető anyagot: régi térképeket, tervrajzokat, helyrajzi képeket, antik metszeteket, egyszóval bemutatjuk Pest-Buda egykori architektúráját a török hódoltságtól kezdve egészen a három városrész: Óbuda, Buda és Pest egyesítéséig.

— Az elsőemeleti összekötő folyosókra kerülnek a speciális gyűjtemények, így többi között a régi magyar színműszetre vonatkozó anyagot is itt helyezük el s ennek keretében bemutatjuk a társadalomtörténeti anyagot is.

— Az egyháztörténeti és egyházművészeti tárgyakat a kiscelli kastély egykori templomában állítjuk majd ki. Érdekes és gazdag csoport lesz ez is, rendkívül értékes egyházművészeti tárgyakat fogunk elhelyezni a templomépületben: szenteket ábrázoló antik szobrokat, oltárképeket, templomi berendezéseket, régi faragásokat és rengeteg érdekes liturgikus tárgyat.

— A kastély renoválása s belső átépítése még ebben az esztendőben befejeződik s utána megkezdjük a múzeumok berendezését. A főváros a kiscelli kastélyban elhelyezett iparművészeti és történeti múzeumát 1940-ben megnyithatja a nagyközönség részére.